Plan mot kränkande behandling

- *Skolgårda skola F-9*

Motala kommun
Bildningsförvaltning

Motala kommun

1. Syfte

Syftet med planen är att säkerställa att verksamheten arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att skapa en trygg, inkluderande och säker miljö för alla barn och elever.

Planen omfattar all verksamhet och är ett arbetsredskap för all personal. Barn och elever ska ges möjlighet att medverka i arbetet utifrån ålder och mognad. Alla som arbetar i verksamheten har ansvar för att uppmärksamma och motverka kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier samt se till att situationer hanteras.

2. Lagstiftning och centrala begrepp

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen (2008:567) reglerar skolans ansvar att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever.

Arbetet ska omfatta samtliga diskrimineringsgrunder:

- kön
- könsidentitet eller könsuttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Verksamheten ska även ha riktlinjer och rutiner för att förebygga och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Arbetet med aktiva åtgärder ska dokumenteras och genomföras i samverkan med barn, elever och personal.

Diskrimineringslagen innehåller även förbud mot diskriminering. Centrala begrepp och former av diskriminering beskrivs i avsnittet nedan.

Skollagen

Skollagen (2010:800), 6 kap., reglerar verksamhetens ansvar att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Från och med den 1 augusti 2026 omfattar kapitlet även trakasserier och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen.

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Varje år ska en plan mot kränkande behandling upprättas. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året. I efterföljande års plan ska det redovisas hur de planerade åtgärderna har genomförts. Barn och elever ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen utifrån ålder och mognad.

Personalens ansvar och informationsskyldighet

All personal ska aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier samt se till att sådan behandling hanteras.

Personal ska informera rektor om ett barn eller en elev blivit utsatt för:

- allvarlig eller upprepad kränkande behandling,
- allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier, eller
- kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av någon i personalen.

Rektor ska därefter anmäla uppgifterna till huvudmannen och inleda en utredning.

Centrala begrepp

Diskriminering innebär att en elev missgynnas eller kränks på grund av någon av diskrimineringsgrunderna. Eftersom diskriminering innebär ett missgynnande krävs en viss maktposition hos den som diskriminerar. I skolan och andra verksamheter är det därför huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker ett barns eller en elevs värdighet. Gemensamt för trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet.

3. Planens innehåll

Planen beskriver hur skolan arbetar främjande och förebyggande samt arbetet för att förhindra och hantera kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Planen upprättas och följs upp årligen utifrån verksamhetens behov och identifierade riskområden. Elevernas perspektiv ska beaktas och personal samt vårdnadshavare ges möjlighet att bidra.

Planen är ett stöd i skolans dagliga arbete och i det systematiska kvalitetsarbetet.

3.1 Kartläggning och förebyggande arbete

Inför varje läsår kartläggs verksamheten för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Eleverna deltar i kartläggningen.

Resultatet analyseras inom skolans systematiska kvalitetsarbete och ligger till grund för planens främjande och förebyggande insatser. Även händelser utanför skolan beaktas när de har samband med verksamheten.

3.1.1 Identifierade riskområden

Utifrån föregående läsårs kartläggning har verksamheten identifierat följande riskområden. Tabellen beskriver planerade förebyggande insatser, ansvar och tid för uppföljning.

Riskområde	Hur vet vi det?	Förebyggande insats	Ansvarig	Tid för uppföljning
De otrygga platser som framkommit i kartläggningen.	Exempel på kartläggning av verksamheten är: Enkäter, organiserade samtal med elever och medarbetare, trygghetsinventering av områden på skolan, dokumentation från fall av kränkande behandling.	Otrygg plats: att gå genom cafeterian till biblioteket (elever F-3). Detta gjordes under en period när det var byggnation i utetrappan in till biblioteket. Eleverna fick då gå med vuxen genom cafeterian. Bygget är klart och eleverna går sedan ett halvår tillbaka in från trappan på utsidan. Några elever i åk 4-6 upplever också att det är otryggt att gå genom cafeterian. För att öka tryggheten får eleverna gå tillsammans eller gå med vuxen utifrån vad som känns bäst för eleven. Elever F-3 upplever också att kapprummen på Ankaret är otrygga då det är mörkt där. Under läsår 25/26 har det bytts belysning på Ankaret. Trapphus: För att öka trygghet för åk 4-6 har vi stängt dörrar ut mot korridorer och trapphus så att årskursens korridor ska upplevas lugnare med avskildhet från äldre elever. Vi har också satt upp insynsskydd mot korridorer.	Personal, rektorer	Kontinuerligt under läsåret

Riskområde	Hur vet vi det?	Förebyggande insats	Ansvarig	Tid för uppföljning
		Personal finns med i omklädningsrum eller utanför i korridoren för de yngre eleverna. För de äldre eleverna rör sig personal i anslutning till omklädningsrum för att öka trygghet. I Cafeteria och i korridorer för åk 7-9 rör sig våra elevsamordnare och annan personal för att minska otryggheten. Vid schemaläggning försöker vi se till att rasterna sprids för att minska trängsel i korridorer.		
Att det sociala samspelet mellan elever inte fungerar.	Exempel på kartläggning av verksamheten är: Enkäter, organiserade samtal med elever och medarbetare, trygghetsinventering av områden på skolan, dokumentation från fall av kränkande behandling.	Vi arbetar förebyggande i klasserna för att motverka konflikter på rasten, kränkningar på sociala medier och elevernas språkbruk mot varandra. Detta genom kontinuerliga diskussioner utifrån aktuella händelser, läst litteratur och filmer följt av diskussion. Alla vuxna ska vara observanta på elevernas språkbruk och reagera när ett oacceptabelt språk används. F-6 tycker att aktiviteter som stärker gemenskapen i klassen är viktiga för ökad trygghet. Vi har vår plan mot kränkande behandling som elevsamordnare går igenom med elevrådet och mentor går igenom med klassen. Vi gör saker tillsammans för att skapa mer gemenskap och förståelse för varandra och våra olikheter, arbetar med olika gruppstärkande övningar i klasserna, filmer, drama, samarbetsövningar med mera. Varje år anordnas sommarfest av elevrådet för att skapa gemenskap.	Personal, rektorer	Kontinuerligt under läsåret

Återkommande främjande arbete för att förebygga förekomsten av kränkande behandling

Skolans förväntansdokument skickas vid läsårets början hem till vårdnadshavare. Den här överenskommelsen har tagits fram för att det ska vara tydligt vilka roller skolan, elever och vårdnadshavare har i arbetet kring elevernas studier och vilka förväntningar vi kan ha på varandra. Hur dessa punkter hanteras har stor inverkan på mående, studiemiljö och därmed studieresultat.

Vi har tydliga skolregler F-9 som ska följas av vuxna och elever på skolan. Elever och personal reviderar reglerna varje läsår och går igenom dem vid läsårsstart. Dessa finns att läsa i häftet ”Skolgårda skola läsåret 2026-2027” som delges alla elever och föräldrar.

Elevrådet arbetar med frågor som rör elevernas trygghet och trivsel. Elevsamordnare F-6 ansvarar för elevrådet F-6, elevsamordnare åk 7-9 ansvarar för högstadiets elevsamverkansråd. Expeditionen meddelar mentor och elevsamordnare när nya elever tillkommer.

Vi har delade raster F-6 för att ha färre elever ute samtidigt. Vi genomför planerade rastaktiviteter. Varje rastvakt har ett område att ansvara för. Det finns alltid en rastvakt vid fotbollsplanen. Personalen har namnade rastvästar samt en annan färg på de rastvästar som personalen har som genomför rastaktiviteter. På 7-9 sprids rasterna ut för att minska trängsel bland eleverna. I korridorerna rör sig elevsamordnare kontinuerligt. I cafeterians område finns alltid vuxen närvaro.

Flertalet klasser i F-6 har personal med sig i omklädningsrummen. Personal finns med i omklädningsrum vid simhallsbesök för elever åk 1-4. Idrottslärarna F-9 har viss tillsyn i anslutning till omklädningsrummen.

Cafeterian och korridorer bemannas under lunch och gemensamma raster i 7-9. Alla vuxna ska vara observanta på elevernas språkbruk och reagera när ett oacceptabelt språk används. På morgonen möter Elevsamordnare 7-9 upp eleverna i trapphuset.

Varje klass F-9 har egen mattid och de yngre barnen F-7 har bestämda platser i matsalen.

Eleverna i F-6 är indelade i läsklasser F-6 då de samlas och de äldre eleverna läser för de yngre och tvärtom.

Vi arbetar främjande i klasserna med värdegrundsarbetet för att motverka alla former av trakasserier och medvetandegöra eleverna om ords betydelse och innebörd. Förebyggande arbete genomförs i klasserna tillsammans med elevhälsan utifrån upprättat årshjul. Elevsamordnare och kurator genomför diskussioner i mindre grupp i olika klasser och även i helklass kring hur vi är mot varandra.

Elevrådet åk 7-9 genomförs för att i enlighet med skolans värdegrund verka för gott kamratskap och trygghet, företrädesvis i den egna klassen men också i den övriga skolan. På våra möten arbetar vi aktivt med den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön. Möten hålls också via Teams för att nå ut till alla klasser/elever samtidigt. Elevsamordnarna tilldelas även vid behov speciella uppdrag. Elevrådet är delaktiga i det fortlöpande likabehandlingsarbetet som bedrivs på skolan.

Elever som går på annan skola får inte uppehålla sig på skolan. Besök på skolan bestäms i förväg med mentor och då anmäler man sig till expeditionen för att få besöksbricka.

3.2 Delaktighet

Delaktighet är en viktig del av skolans arbete med planen. Elever, personal och vårdnadshavare ges möjlighet att bidra till planens upprättande, kartläggning, uppföljning och revidering.

3.2.1 Elever		
Upprättande av planen	**Kartläggning av behov**	**Uppföljning och revidering av planen**
Eleverna informeras om planen varje läsår och ges möjlighet att påverka arbetet genom dialog, klassråd, elevråd och andra former av elevinflytande.	Elevernas upplevelser av trygghet och studiero är centralt i kartläggningen och används för att identifiera riskområden och behov av förebyggande insatser. Underlaget kan exempelvis bestå av enkäter, observationer, samtal, elevhälsans underlag, klass- och elevråd samt trygghetsvandringar	Eleverna ges möjlighet att lämna synpunkter på planens genomförande och resultat genom enkäter, trygghetsvandringar, klassråd, elevråd och andra former av elevinflytande.

3.2.2 Personal		
Upprättande av planen	**Kartläggning av behov**	**Uppföljning och revidering av planen**
All personal ges möjlighet att bidra till planens innehåll och ska känna till samt arbeta utifrån planen. Planen ingår i introduktionen av nyanställda och vikarier.	Personalen bidrar genom att analysera tillgängliga underlag, uppmärksamma risker och föra dialog om trygghet, studiero och bemötande. Resultatet ligger till grund för verksamhetens prioriteringar och förebyggande insatser.	Personalen deltar i uppföljning och revidering genom utvärdering av trygghetsarbetet och genom skolans systematiska kvalitetsarbete. Medarbetare ges möjlighet att lämna förslag på förbättringar.

3.2.3 Vårdnadshavare		
Upprättande av planen	**Kartläggning av behov**	**Uppföljning och revidering av planen**
Vårdnadshavare informeras om planen och ges möjlighet att lämna synpunkter, exempelvis via skolans informationskanaler, föräldramöten.	Vårdnadshavares synpunkter kan bidra till kartläggningen genom enkäter, utvecklingssamtal, föräldramöten och andra former av dialog.	Planen följs upp och revideras årligen utifrån resultat och identifierade behov. Förändringar kommuniceras till elever, personal och vårdnadshavare via skolans hemsida.

4. Rutin vid händelse

Steg	Vad ska ske?
1. Uppmärksammande	Personal agerar direkt och ser till att eleven är trygg.
2. Händelsen hanteras	Personal tar reda på vad som har hänt och vidtar de åtgärder som behövs för att situationen ska upphöra.
3. Bedömning	Bedöm om händelsen är allvarlig eller upprepad: • Om händelsen bedöms vara allvarlig eller upprepad eller om personal misstänks utsatt elev, se steg 4. • Om händelsen inte bedöms vara allvarlig eller upprepad eller att personal inte utsatt elev, se steg 7.
4. Information till rektor	Personal ska informera rektor om ett barn eller en elev blivit utsatt för: • allvarlig eller upprepad kränkande behandling, • allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier, eller • kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av någon i personalen.
5. Rapportering	Misstanke om att elev utsatts för kränkande behandling av annan elev: Rektor ansvarar för att händelsen anmäls till huvudmannen i Prorenata när informationsskyldigheten är uppfylld. Misstanke om att elev utsatts för kränkande behandling av personal: Vid misstanke om att personal kränkt elev ska händelsen omedelbart rapporteras till rektor. Rektor ansvarar för anmälan till huvudman och att utredning enligt 6 kap. skollagen genomförs
6. Utredning och åtgärder	Händelsen utreds av skolan och nödvändiga åtgärder genomförs för att kränkningen ska upphöra och inte upprepas.
7. Uppföljning	Åtgärderna följs upp för att säkerställa att kränkningen har upphört och att barnet eller eleven känner sig trygg.
8. Avslut	När ärendet är hanterat och uppföljningen visar att åtgärderna haft avsedd effekt avslutas ärendet.

5. Lokal organisation och rutin för trygghetsarbete

Varje skolenhet beskriver sin lokala trygghetsorganisation. Tabellen ska tydliggöra funktioner, ansvar och överlämningar. Benämningar och fördelning anpassas efter enhetens organisation.

Funktion	Ansvar i trygghetsarbetet
Mentor/personal	Första kontakt, agerar direkt och dokumenterar enligt lokal rutin.
Trygghetsteam eller motsvarande	Samordnar eller genomför utredning och uppföljning enligt lokal ansvarsfördelning.
Kurator/elevhälsa	Ger stödinsatser och bidrar med psykosocial eller annan relevant kompetens.
Rektor	Ansvarar för beslut, information till huvudman och att lokala rutiner följs.

6. Fastställande av planen

Denna plan mot diskriminering och kränkande behandling har upprättats i enlighet med skollagen (2010:800) kapitel 6 och diskrimineringslagen (2008:567).

Planen har följts upp och reviderats utifrån föregående läsår och kartläggning har upprättats i samverkan med elever och personal, samt kommunicerats till elever, personal och vårdnadshavare.

Fastställande	
Datum	20261030
Ansvariga rektorer	Linda Hellberg F-6, Jenny Andersson F-6, Annelie Linnér 7-9
Läsår	2026/2027
Hur planen har kommunicerats	Planen finns på skolans hemsida